

ANALIZA CHELTUIELILOR DE CONSUM ALE POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA PENTRU PROCURAREA BUNURILOR DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ ÎN PERIOADA PANDEMIEI COVID-19²⁴

Mihail CIOBANU, *Drd., Cerc. șt.*

ciobanu.mihail.s@gmail.com

Silvia SAVCENCO, *Cerc. șt.*

savcenco.silvia@mail.ru

Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. *Lucrarea prezintă unele rezultate preliminare ale unui studiu despre evaluarea modificărilor cheltuielilor populației din RM în timpul pandemiei COVID-19. Rezultatele studiului care se referă la cheltuielile pentru bunurile de folosință îndelungată arată că ele nu s-au modificat pentru circa jumătate – două treimi din populație, iar pentru circa o treime ele s-au micșorat semnificativ.*

Cuvinte-cheie: *bunuri de folosință îndelungată, cheltuieli de consum, COVID-19, Republica Moldova.*

JEL Classification: *C83, D12, H41, H76, I31, L68*

Situația epidemiologică din lume determinată de răspândirea infecției de coronavirus (COVID - 19) a avut un impact negativ asupra economiei din toate țările. Virusul a afectat toate ramurile economiei, care au suportat pagube majore, urmare a cărora au avut de suferit atât populația, cât și întreprinderile de producere.

În legătură cu această situație, cercetătorii au realizat un chestionar, care a fost răspândit în diferite regiuni ale R. Moldova diferitor categorii de cetățeni pentru a evalua direcțiile și mărimile modificărilor cheltuielilor de consum în perioada pandemiei. Una dintre întrebări se referă la modificarea cheltuielilor privind procurarea bunurilor de folosință îndelungată, răspunsurile respondenților cărora vor fi analizate mai departe. Chestionarele au fost elaborate de către cercetătorii secției Cercetări Sociale și Nivelul de Trai din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice din Moldova.

Scopul principal al acestui chestionar a fost să se identifice cum s-au modificat cheltuielile de consum, în particular, a celor pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată în perioada pandemiei față de perioada de până la pandemie în Republica Moldova, precum și dacă a crescut cererea populației pentru procurarea diferitor categorii de bunuri și servicii, în particular a bunurilor de folosință îndelungată în perioada evoluției pandemiei.

Chestionarele au fost plasate în format electronic online, utilizând platforma Google Forms și răspândite pe poșta electronică și social media. La completarea chestionarelor au participat în total 119 persoane din diferite regiuni ale țării. Ponderea respondenților pe regiuni se prezintă astfel: Regiunea Nord – 20,1%; Municipiul Chișinău – 10,9%; Regiunea Centru – 30,1%; Regiunea Sud – 10,1%; UTA Găgăuzia – 10,8%. După vârstă ponderea respondenților de până la 35 de ani a fost de 65,5%; pentru cei de 35-50 de ani – 20,2%; iar în cazul celor cu vârsta de mai mult de 50 de ani – 14,3%, de aici o limită a acestui sondaj - părtinirea orientată spre persoanele de vârstă mai tânără. Pe sexe, ponderea bărbaților a fost de 42%, iar a femeilor – 58%.

La întrebarea din chestionar *Cum s-au modificat cheltuielile Dumneavoastră pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată pe perioada pandemiei?* În tabelul de mai jos (**Tabelul 1**) este indicată ponderea persoanelor după răspunsurile care le-au dat, în procente.

²⁴ Această lucrare a fost elaborată în cadrul Proiectului științific pentru perioada 2020-2023, înregistrat în Registrul de stat al proiectelor din domeniul științei și inovării din Republica Moldova cu codul 20.80009.0807.29 Proiect Program de Stat "Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovaționale orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova".

Ponderea persoanelor după răspunsurile la întrebarea privind modificările cheltuielilor pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată pe perioada pandemiei, %

	Nu s-au modificat	S-au micșorat ne semnificativ	S-au micșorat semnificativ	S-au majorat
Mobilier și interior	49,6%	8,4%	31,1%	10,9%
Dispozitive electronice mobile	42,0%	11,8%	26,9%	19,3%
Tehnică electronică staționară și casnică	41,2%	13,4%	26,9%	18,5%
Scutere și biciclete	58,8%	8,4%	26,1%	6,7%
Autoturisme și alte tipuri de automobile	54,6%	8,4%	29,4%	7,6%
Altele	57,1%	13,4%	26,1%	3,4%

Sursa: elaborat de autori în baza datelor preliminare ale chestionarelor

Datele tabelului de mai sus arată că în mare parte cheltuielile populației pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată pe perioada pandemiei (cel puțin în percepția respondenților) nu s-au modificat (circa 50-60% din respondenți), în particular aceste cifre se referă la cheltuielile pentru mobilier și interior; scutere și biciclete; autoturisme și alte tipuri de automobile; alte cheltuieli pentru bunuri de folosință îndelungată. De asemenea, în cazul unei părți importante din respondenți nu s-au modificat cheltuielile pentru dispozitive electronice mobile și pentru tehnică electronică staționară și casnică – circa 40% - o pondere mai mică decât în cazul altor cheltuieli și asta deoarece o pondere mai mare a respondenților și-au majorat cheltuielile pentru tehnica electronică (circa 20%) decât în cazul cheltuielilor pentru mobilier și mijloace de transport (circa 7-11%). Pe de altă parte pentru circa 1/4 - 1/3 din respondenți cheltuielile pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată s-au micșorat semnificativ indiferent de categoria bunurilor. Pentru o mică parte dintre respondenți (8-13%) cheltuielile pentru bunurile de folosință îndelungată s-au redus ne semnificativ.

Aceste date scot în evidență faptul că în perioada pandemică nevoia de a-și organiza activitățile la distanță, în mod online, a determinat populația să-și crească cheltuielile pentru procurarea dispozitivelor electronice mobile și a tehnicii electronice staționare și casnice, care pot asigura organizarea activităților de lucru, studii, precum și a altor tipuri de activități în format online pentru a contracara răspândirea coronavirusului. Pe de altă parte, populația pe perioada pandemiei și-a orientat cheltuielile în mai mare măsură spre produse alimentare, achitarea în termeni a serviciilor comunale, cât și procurarea bunurilor de strictă necesitate, în defavoarea procurării bunurilor de folosință îndelungată, ceea ce confirmă și o serie de alte cercetări, care arată tendințe similare în rândul populației altor țări sau regiuni (Индыченко, 2020) (Loxton et al., 2020) (Canuto, 2020) (Nicola et al., 2020) (Chauhan & Shah, 2020) (Armantier et al., 2020).

Concluzii

Rezultatele studiului cu privire la modificarea cheltuielilor de consum ale populației, în particular a celor pentru bunurile de folosință îndelungată arată că acestea în marea parte a respondenților nu s-au modificat sau s-au micșorat semnificativ, din cauza orientării cheltuielilor în mai mare măsură spre produse alimentare, achitarea în termeni a serviciilor comunale, cât și procurarea bunurilor de strictă necesitate, în defavoarea procurării bunurilor de folosință îndelungată. Totodată pentru o parte mai mare a populației s-au majorat cheltuielile pentru dispozitive electronice mobile și pentru tehnică electronică staționară și casnică decât pentru mobilier și interior; autoturisme și alte tipuri de automobile; scutere, biciclete și alte bunuri de folosință îndelungată, datorită creșterii necesității organizării activităților în format online ca metodă de prevenție a răspândirii noului coronavirus. Cu toate acestea, trebuie menționat că

rezultatele studiului sunt preliminare, reprezentativitatea nefiind suficientă pentru a stabili niște concluzii mai exacte asupra celor observate în datele obținute, care vor fi mai clare o dată cu finalizarea acestui studiu.

Referințe bibliografice

1. Armantier, O., Koşar, G., Pomerantz, R., Skandalis, D., Smith, K., Topa, G., & Van der Klaauw, W. (2020). Coronavirus Outbreak Sends Consumer Expectations Plummeting (No. 20200406b). Federal Reserve Bank of New York.
2. Canuto, O. (2020). The Impact of Coronavirus on the Global Economy, Policy Center for the New South, June.
3. Chauhan, V., & Shah, M. H. (2020). An Empirical Analysis into Sentiments, Media Consumption Habits, and Consumer Behaviour during the Coronavirus (COVID-19) Outbreak. Purakala with ISSN, 0971-2143.
4. Loxton, M., Truskett, R., Scarf, B., Sindone, L., Baldry, G., & Zhao, Y. (2020). Consumer behaviour during crises: Preliminary research on how coronavirus has manifested consumer panic buying, herd mentality, changing discretionary spending and the role of the media in influencing behaviour. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(8), 166.
5. Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., Agha, M. & Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. *International journal of surgery (London, England)*, 78, 185.
6. Индыченко, Ю. В. Потребительское поведение граждан в условиях пандемии COVID 19. «Труд и социальные отношения» Рецензируемый научный журнал, 100, № 4, 2020 г., с. 47-56.